

NR. 5(27). Traunsteino Lietuviu Sieninis Laikrastis, 1947. II. 23. III met.

KONSTANTIN PÄTS, iseseisva Eesti loojaid ja viimane president.

Konstantin Päts, Estijos Respublikos Kurejas ir paskutinis Jos prezidentas. (Istremtas i Sibira)

29-ks A A S T A P Ä E V A K S .

24. veebruaril 1918.a. andis Eesti Maapäeva Vanemate Nõukogu kõigile Eestimaa rahvastele manifesti, milles ta teatas, et - Eesti rahvas ei ole aastasadade jooksul kaotanud tunge iseseisvuse järele - kuulutades ühtlasi: "Eestimaa tema ajaloolistes ja etnograafilistes piirides tänasest päevast peale iseseisvaks demokraatlikuks Vabariigiks."

Seda Meile nii ülitähtsat päeva pühitseme täna pagulastena kaugel kodumaast. Meie kõikide mõtted on siiski süäl, kus 29. aasta eest see otsus tehti. Meie kõikide palavaim südamesoov on, et varsti jälle koos kodumaal võiksime pühitseda seda päeva täie väarikusega.

Selleks andku Kõigevägevam meile oma abi, et see võiks toimuda juba järgmisel aastapäeval.

F.Lill, Traunsteini Eesti Komitee esimees.

KONSTANTIN PÄTS'I SÜNNIPÄEVAKS.

24. veebruari kõrval on meile - eestlastele - tähtis ka 23. veebruar, kui päev mis on Konstantin Päts'i, ühe meie suurima riigimehe ja mitmekordse riigivanema sünnipäev. Sel päeval pühitsema seekord tema 74-dat sünnipäeva. Selle mehe sünnipäeva, kes oli ühe nendest, kelle kaasabil tekkis Demokraatlik Eesti Vabariik. See mees on omal turjal kandnud kõiki neid raskusi, mis ühel vabadust armastaval eestlasel kunagi on tulnud kannata ja võib ka tulevikuski tulla.

Käesoleva sajandi algul annab ta Tallinnas välja edumeelset ajalehte "Teataja" ning tegutseb abilinnapeana. 1905.a. mõistetakse ta surma. Tal õnnestub varemalt üle piiri põgeneda. 1910. aastani elab ta poliitilise pagulasena Sveitsis ja Soomes. Kodumaale tagasi tulles istub ta aasta aega kindlusevangis.

Vene revolutsiooni ajal näeme teda esimese Eesti sõjaväelaste kongressil, hiljem Eesti rahvuskongressi juhatuses, maapäeval maanõunikuna, Eesti omavalitsuse esimehena. Siis enamlaste tribunaali ees vastust andmas. Eesti Pääste Komitees. Hiljem saksa okupatsiooni ajal jällegi vangilaagrites.

Iseseisvuse ajal algusest lõpuni tegevuses Eesti Riigi valitsemise alal: küll asutava kogu ja riigikogu liikmena, Vabariigi Valitsuse liikmena, peaministrina, riigivanemana ja lõpuks Vabariigi presidendina.

See on suur ja väärikas töö, see on hindamata töö, mida on K.Päts teinud Eesti ja eestlaste kasuks.

Kas elab ta veel? Ja kui ta ka ise küll ei elaks enam, aga tema elutöö elab! Tema külvatud seeme idaneb ja ootab aega, millal oleks soodne olukord võrsumiseks ja kasvamiseks...

M.Murro, "Park-Hotel" laagriivanem.

29-tieji M e t a i .

1918 metų vasario mėn. 24 d. estų Tautos Vyriausioji Taryba išleido atsisveikinimo, kuriame skelbiama, kad estų tautos per šimtmečius degęs troškimas Laisvės tą dieną išsipildė, nes nuo šio laiko Estija tapo savaranki, demokratiška valstybe savo istorinėse ir etnografinėse sienose. Šia mums aukščiausią ir svarbiausią sukaktį mes šiandien minime ištrėmėme, toli nuo mylimos Tėvynės, tačiau mūsų mintys yra tenai, kur prieš 29-ris metus buvo paskelbtas anas atsisveikinimas.

Mūsų didžiausias troškimas yra greitu laiku vėl švęsti šitą dieną savo Tėvynėje, su visu mūsų visų šventišku pakilimu ir pagarba Gimtajam Kraštui.

Visagali, meldžime Tave, padėk mums, kad tie mūsų teisingi troškimai išsipildytų ir mes galėtume grįžti į Laisvą ir Nepriklausomą Estiją!...

F.Lill, Traunsteino Estų K-to
P i r m i n i n k a s .

K o n s t a n t i n o P ä t s a

Šalia vasario 24 d. mums estams svarbi taip pat vasario 23-ji, kaip gimimo diena vieno mūsų didžiausio valstybės vyro ir daugkartinio Estijos vyriausybės galvos K o n s t a n t i n o P ä t s a.

Šiandien-vasario 23 d. mes švenčiame to vyro 74 metų amžiaus sukaktuvę, sukaktuvę Konstantino Pätso, kurio dėka susikūrė demokratinė Estija. Tas vyras ant savo pečių išnešė tuos sunkumus, kurie Laisvę mylinčiam estui kada nors yra tekę nešti, ir ateityje gali pasitaikyti bei prisieiti nešti.

Šio šimtmečio pradžioje K.Päts Taline išleidžia laikraštį "Teataja" ir tuo pat metu eina Estijos sostinės vyr. burmistro padėjėjo pareigas.

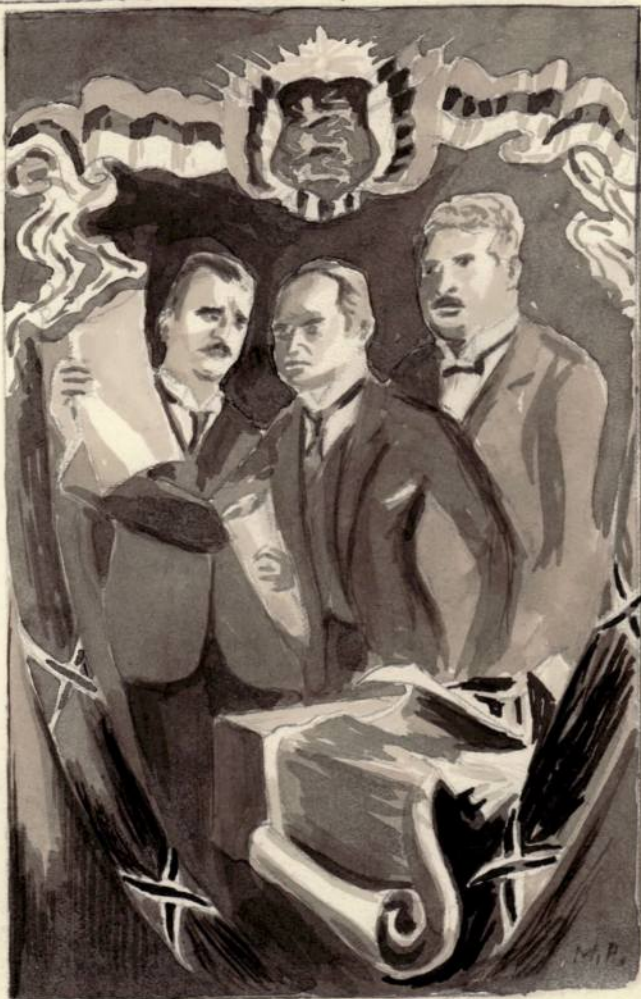
1905 metais jis nuteisiamas mirties bausme, bet jam pasiseka pabėgti į užsienį. Iki 1910 metų jis, kaip politinis pabėgėlis, gyvena Šveicarijoje ir Suomijoje. Sugrįžęs į Estiją, jis ištisus metus pralaikomas tvirtovės kalinimu. Rusijos revoliucijos metu 1917 m. jis dalyvauja pirmajame estų kariuomenės kongrese, vėliau jis įeina į Estijos tautinį komitetą. Vėliau jis išrenkamas estų seimui ir būna Estijos nepriklausomybės Tarybos pirmininku. Jam tenka būti teisiamam bolševikų karinio tribunolo, bet pasiseka išsisukti. Vėliau jis priklauso Estijos gelbėjimo komitetui, o bermontininkams užgrobus Estiją, K.Pätsui tenka kęsti vokiskų teismų taisyms ir kalinimus.

Estijos nepriklausomybės laikotarpyje iki naujos bolševikų okupacijos, Konstantinas Pätas eina įvairias atsakingas valdžios vyro pareigas: ministerio pirmininko, vyriausybės tarybos nario, valstybės tarybos pirmininko ir pagaliau Estijos respublikos prezidento pareigas. Tai buvo didelis ir labai svarbus darbas ir neįvertinamas kurinys, kuri atliko K.Pätsas estų valstybei ir estų tautai.

Ar Jis dar tebėra gyvas? (Bolševikai, kaip ir mūsų buv. prezidentą A. Stulginskį, K.Pätą, ištrėmė į Sibirą. Red.) Ar jei Jis nebėra gyvųjų tarpe, jo kūrybinis darbas pasiliks amžinai gyvas ir jo dvasia gyvens kiekvieno esto širdyje.

M . Murro, "Park-Hotel" Komendantas.

(Čia duodami straipsneliai skirti Estijos Nepriklausomybės Šventei.)

Esti Pääste Komitee 1918. a.
Estijos Gelbejimo Komitetas 1918

==== Estija ir Mes. ====

Šių metų vasario mėnesio 24 dieną estai švenčia savo nepriklausomybės paskelbimo šventę. Tokią šventę mes šventėme prieš keletą dienų, būtent, vasario 16-ją. Likimas lėmė, kad mūsų tautos šventė beveik sutampa su mūsų vieno artimiausio kaimyno-estų tos pačios prasmės ir reikšmės švente. Mes savo nepriklausomybę paskelbėme 1918 metų vasario mėn. 16 dieną, o Estija tų metų vasario mėnesio 24 dieną. Mūsų to meto savanoriai vyrai kovėsi su vokiečių sugriuvusios, bet dar grobuonių jausmų nepradusios kariuomenės liekanomis-bermontininkais, o estai taip pat su panašiais svetimų žemių grobikais tuo pat metu grūmėsi savo žemėje; į mūsų-lietuvišką žemę tuo laikotarpiu įsibrovė svieto lygintojai ir mes su jais būvome priversti vesti kovą, tuo pačiu laiku ir estai su tais pačiais svieto lygintojais kovėsi savo tėvų žemėje; mes-lietuviai, atgavę nepriklausomybę, iš nieko kūrėme mūsų tautos ir mūsų pačių gerbūvį ant nuniokiotos ir pirmojo pasaulinio karo nusiaubtos gimtosios žemės, o estai tą patį darė savame krašte; mes džiaugėmės laisvės metu pasiektais laimėjimais savo Tautos svenčių metu, o estai panašiai darė savo bočių gimtinėje. Ir taip ištisą metų eilę mūsų ir jų likimas buvo labai panašus. Gal dėl to mes juos, o jie mus geriausiai suprato ir atjautė; gal dėl to mes buvome nuoširdžiausi bičiuliai taikos metu: kai estai atvykdavo į Lietuvą su mūsų kiais pagungtyniauti sporto aikštėse ar salėse, mes juos priimdavome, kaip geriausius draugus, o estai tą patį darydavo, kai mūsų kiais sportininkai nuvykdavo viesnagėn pas juos. Visur ir visą laiką estai buvo mūsų nuoširdžiausi kaimynai, su kuriais jokių nesusipratimų, jokių ginčų nepasitaikydavo. Jie suprato mus, o mes atjautėme juos ir nepaprastai vertinome jų nuoširdumą, atsimokėdami jiems tuo pačiu. Ir mūsų tautos charakteris draugiškumo atžvilgiu labai panašus estų draugiškumui, todėl ir eidavome šiuo draugiškumo keliu ranka rankon. Mes ėjome su jais draugiškumo keliu iki mus ir juos ištiko tas pats žiaurus likimas: juos užpuolė rytų kaimynas ir sutrypė jų žydintį kraštą, tas pats kaimynas ir mūsų kraštą pavertė kraujuotu plotu ir ištisu kapinynu. Jie kenčia Sibire ir kituose tolimos šiaurės kraštuose, tą patį turi pernešti ir mūsų broliai bei tėvai; jie neša žiaurią ištremimo dalį Vakarų Europoje, tą patį ir mes esame priversti daryti. Todėl suprasime ir šiuo sunkiu metu vienas kitą, ir paduokime vienas kitam rankas. Dėl to vargas ir kancios palengves.

==== A n t m a r i ų =====

Ant tų plačių beribių marių-
Vien debesys juodi...

Nelygiu vandeniū nežinomon tolybėn,
Laiveli mūsų, tu skrendi...

Bet baimės nēr veiduos jūreivių,

Yra viena didi viltis:

Kai pirmą žaibo strėlę pamatysime padangėj-

Karių greit bus pilna bliktis!...

Kai saulė perbėgo kautynių lauką-

Aplink dar siautė debesys juodi...

Nelygiu vandeniū į naują kovą,

O laive mūsų, tu skrendi!

St. Santvaras.

===== M. Murro, "Park-Hotel" laagrivanem =====

P. M. Murro "Park-Hotel" stovyklos
Komendantas

=====

===== F. Lill, Traunsteini
Eesti Komitee esimees. =====

P. F. Lill, Traunsteino estų
komiteto pirmininkas

=====

===== Mūsų Nepriklausomybės Šventės Minėjimas. =====

Ir šių metų vasario 16-ją buvome priversti minėti ištremime. Dar nematyti šviesos pragiedrulių, leidžiančių tikėtis greitai laiku mums grįžti į gimtuosius namus; neaiški taip pat ir mūsų pačių padėtis. Tamsi nežinia stovi prieš mūsų akis ir mes į ją žiūrime, laukdami laisvės aušros. Mes kaupiame viltį ir tikėjimą geraisiais žmonijos pradais; mes viliojame, kad vis tiek ateis diena, kada mes be baimės būti nužudytais grįšime į kraštą, vadinamą Lietuva. Šio tikėjimo ir šios vilties stiprinami, mes sutikome giliu susikaupimu 1947 metų vasario mėn. 16-ją, t. y. tą dieną, kuri yra ir pasiliks simboliu visų mūsų karščiausiu, troškimu. Mes šiomet sutikome tą dieną, tikrai prasmingai: vasario 16-sios išvakarėse visi Traunsteino lietuviai susirinkome Kurhauso valgyklos salėje, kur ir buvo pradėtas 16 minėjimas išvakarės. Jis pradėjo, tardamas atitinkamą žodį, Traunsteino lietuvių komiteto pirmininkas J. Lukoševičius; po to J. Jašinaskas paskaitė neilgą, paskaitėlę, joje nušviesdamas mūsų, knygos 400 metų sukak-

tuvės reikšmė, stambensniais bruožais pavaizdavo dr. Jono Basaniaus žygius mūsų tautos laisvės kovoje ir visa tai sujungdamas su 16-sios vasario reikšmingumu bei svarba tiek buvusiam, tiek esamam ir būsimam mūsų gyvenime. Po paskaitos, komiteto pirmininkas kukliomis dovanomis tremtyje pasirodžiusiomis lietuviškomis knygomis, su atitinkamais jose padarytais Traunsteino lietuvių komiteto įrašais, apdovanojo lietuvius sportininkus, kurie mūsų gyvenime labai aktyviai pasireiškia, dalyvaudami įvairiose Unrros ar jų pačių, organizuotose rungtynėse. Jas didžiąja dalimi mūsų sportininkai yra laimėję ir tuo pakėlę lietuvių vardą tiek vietinių vokiečių, tiek čia gyvenančių svetimsalių akyse. Tuo būdu lietuviai Traunsteino sportininkai buvo visai pagrįstai užsipelnę šios pagarbos didžiosios lietuvių tautos šventės išvakarėse. Sportininkų apdovanojimą baigus, susirinkusieji pakilia nuotaika ir giliu susikaupimu sugiedojo tautos himną ir išsiskirstė į savo gyvenvietes.

16-sios vasario iškilmės buvo pradėtos lietuvių katalikų parapijos bažnyčioje, pusiau vienuoliktos valandos ryto. Jau anksčiau skirto laiko prisirinko pilnutėlė bažnyčia lietuvių ir kitų tautybių maldininkų. Bažnyčia, ypač altorius, išpuosti vainikais ir žydinčiomis gėlėmis. Atitinkamoje vietoje stovi kuklus, beržinio medžio lietuviško stiliaus kryžius su ~~saule~~ lietuviškos žemės. Juos parapijos klebonas kun. J. Riauba pašventino ir tarė šiam reikalui labai reikšmingus žodžius. Taip ~~pat~~ jis perskaitė Šv. Sosto Delegato kun. Kapočiaus 16-jai vasario paminėti atsiųstą raštą. Mišių ir pamaldų metu lietuviškos, pasipuošusios tautiniais drabužiais, ejo sargybą prie lietuviškos vėliavos, perrištos gedulo juosta, ir žuvusių lietuvių už laisvę pagerbimui padėjo prie pašventinto lietuviško kryžiaus vainiką. Visą šių bažnytinių iškilmių laiką giedojo Traunsteino lietuvių choras, vadovaujamas kompozitoriaus Juliaus Gaidelio. Tas choras jau pakankamai yra stiprus, daugumą giesnių atlieka tiesiog žavėtinai ir gali drįsti pasirodyti Traunsteino didesnėse bažnyčiose. Jis pilnai yra to vertas. Tai nuopelnas darbėčiųjų daininkų ir nuovargio nepažįstancio vadovo-dirigento Juliaus Gaidelio.

Tolimesnės iškilmės buvo tęsiamos 14 val. kino salėje "Kur-Licht-spiel". I, ją taip pat susirinko beveik visi Traunsteino lietuviai, daug kviestųjų svečių: estų, latvių; atsilankė gražūs skaičius ir vokiečių. Visi atsilankiusieji, iš tiesų, turėjo būti patenkinti neilga, bet turininga ir įvairia menine dalimi. Ji pradėta komiteto pirmininko J. Lukoševičiaus paaiškinamuoju šios šventės prasmės žodžiu ir žuvusių bei žustančių už Lietuvos laisvę pagerbimu. Susikaupimo minute iš tolumos atplaukė choro garsai "Dieve, Dieve!..." kiekvienam buvusiam suvirpino širdį ir daugeliui išspaudė asaras. Nuotaikinga eilėraštį po to padėklamavo pradinės mokyklos mokinė Daugirdaitė. Pakilus uždangai, į sceną, įbėga būrelis tautiniais drabužiais pasipuošusių vaikų darželio aukletinių ir darniai pašoka pora lietuvių tautinių šokių. Tai darželio vedėjos Monikos Lukošūtės nuopelnas: ji išmokė ne tik mažuosius pypiriukus šokti, bet parengė ir suaugusiųjų šokius: "Jonkeli", "Kalveli" ir "Maluna". Šokėjai tuos šokius gerai išplūdė.

Vyrų ir mišrus chorai, vadovaujami energingo chorvedžio p. J. Gaidelio apvainikavo mėninės programos išpildymą. Tautiniai šokiai ir lietuviškos dainos buvo tie kertiniai stulpai, kuriais rėmėsi 16-sios vasario minėjimo meniškoji dalis. Ji taip pat buvo baigta, o kartu ir visos minėjimo iškilmes mūsų tautos himnu: "Lietuva, Tėvyne mūsų..." Taip kukliai, bet prasmingai atšventėme mūsų tautos šventę. Jos metu visi jutome tą susikaupimo ir rimties nuotaiką, kurios nesudrumstė nei stiukšmingi šokiai, nei kokie nors išgėrimai: jų tomis dienomis visai nebuvo. Garbė Traunsteino lietuviams, suprantantiems lietuviškų reikalų svarbą ir rimtį, padėka taip pat priklauso tiems, kurie iš kuklių savo išteklių paskyrė auką vargantiesiems broliams; pagarba visų tautiečių priklauso šokėjams ir jų vadovams, choristams ir kompozitoriui Juliui Gaideliui; padėka dvasios vadui kun. J. Riaubai už pakilusias bažnytines iškilmes, sukėlusias bažnyčioje būvusiems susikaupimo nuotaikas; padėka taip pat p. St. Šlikui už pasigerėtiną bažnyčios sutvarkymą, bei išpuošimą. Tikėkime, broliai lietuviai, kad toks mūsų susikaupimas ir nesuglaunamas pasiryžimas siekti laisvės, neliks be atpildo ir visi sulauksime dienos, kai niekieno nevaržomi bei nekontroliuojami galėsime mūsų tautinės šventės minėti laisvoje ir nepriklausomoje Lietuvoje!...

Sia proga pažymime, kad kino salės "Kur-Lichtspiel", kurioje vyko mūsų 16-sios vasario mėninė dalis, savininke, pamąčiusi tas programos išpildymą, ir supratusi kuria proga ji buvo ruošta, neėmė už salės naudojimąsi jokio atlyginimo.

"B. Dalios" Redaktorius.

=====

Nauja epidemija.

Yra žinoma, kad įvairias ligas sukelia mažytėlyčiai gyvūneliai, bakterijomis vadinami. Tie gyvūneliai įvairiais būdais patenka į žmogaus kūną ir čia pradeda veistis. Tam veisimuisi ir gyvybės palaikymui tiems gyvūneliams reikalingas maistas, kurį jie imasi iš žmogaus kūno. Tokiu būdu tie gyvūneliai veisiasi vis daugiau ir daugiau. Nors žmogus, palyginus su tais gyvūneliais, yra labai didelis, bet per tam tikrą laiką ir jam tos bakterijos pradeda kenkti: žmogus ima blogai jaustis, silpnėti, karščiuoti ir ne retai visai nustoja pusiausvyros ir sveikos nuovokos. Tada sakome, jog tas žmogus serga. Jei didelių skaičių žmonių tos pačios rūšies bakterijos susargina, tada toks reiškinys vadinasi E p i d e m i j a. Tu epidemijų, kaip ir bakterijų, būna labai įvairių. Pavyzdžiui, gripo epidemija, vidurių suskystėjimo epidemija, svetimų daiktų rankiojimo arba, nemandagiai sakant, vogimo epidemija, šokių epidemija, svetimtaučių mylėjimo epidemija ir dar daugybė kitokių, kurių, nė išskaičiuoti negalima. Jos labai greitai mūsų tarpe plinta, nes mes gyvename viename name, kitaip sakant, kruvoje. Sitai suglaustai gyvenant, bakterijoms visai lengva nuo vieno žmogaus užsokti ant kito. Vot, tos bakterijos ir sėkineja tai ant vieno, tai ant kito, sukeldamos vis naujų epidemijų, reiškinius. Pavojingiausios ir pastaruoju laiku mūsų tarpe vis labiau pradedančios išsiplėsti epidemijos yra, taip vadinamos p a s i u t l i i g e s. Jų yra kelių rūšių: tyfus, durnavojimas, sienu ar langu dauzymo reiškiniai, arklio ar kitokio gyvulio balsais žvengimo epidemija ir t. t. Tai vadinamos pasiutimo ligos. Va, paimkime žvengimo ligą: eina augalotas, stiprus, jaunas vyrukas koridoriu ir, nei iš šio, nei iš to, ima žvengti ar ožio arba dazniausia asilo balsu bliauti. Keisčiausia, kad šitos ligos prieuoliai kai kuriuos mūsų jaunuolius užpuola arba anksti rytą arba vėl vakarą. Kitaip sakant, tokių laikų, kai arti nėra sveikų žmonių, kurie galėtų tu bakterijų užpultajam suteikti pirmąją pagalbą.

Pastaruoju laiku pastebėti visai naujos ir labai neįprastos epidemijos reiškiniai. Tie reiškiniai rodo, kad tos epidemijos bakterijos daugiausia kimba prie tituluotų asabų, ir prie tokių, kurie eina didesnes ar mažesnes pareigas. Vadinas, puola pačias svarbiausias mūsų gyvenimo pozicijas. Todėl šitokia epidemija tikrai pravartu susirūpinti ir išsiaiškinti jos simptomus, kad galima būtų, laiku nuo jos apsisaugoti ne tik eiliniams žmogeliams, bet ir aukštesniesiems sluoksniams, kurie ant savo pečių tempia visų mūsų naštas. Pirmiausia, pažiūrėkime, kaip toji epidemija pradeda reikštis.

Šitos ligos bakterijos, patekę į žmogaus kūną, tuos žmones traukia viena prie kito, kitaip sakant, kviečia į kompaniją. Taip susimetę ligoniai pradeda dairytis, kur gauti stipresnių vaistų nuo nedamigos, nuo nervų įtempimo, nuo galvos skausmų ir p.t. Tokiais patentuotais vaistais yra laikomi: stumbrinė, skaidrioji, samagonas, anodijus, benzinas ir visi kitokie skystimai, turį daug laipsnių silumos. Ligoniai, kur nors tokių vaistų susiieškoję, ne iš karto juos visus išgeria, bet gūrkšnoja po lašuką arba po kieliškėlį. Kai patenka į ligonio skilvį keletas stikliukų ir ima skilvyje naikinti epidemines bakterijas, tos bakterijos, jausdamos artėjantį galą, pradeda nepaprastai smarkiai trankytis, sukeldamos vėl idomių ligonio psichikoje reiškinį. Sakysime, pradžioje toks ligonis jaučia galvos svai-gulį, nori be jokios priežasties juoktis, triukšmauti, o vėliau užsigėdžia dainuoti. Ir būtinai patriotinio turinio dainas arba rusiškas meliódijas. Sakysime, toks ligonis pirmoje eileje užtraukia dainą: "Pajūriais, pamariais joja sąunių karių pulkai..." o baigia Katiušą arba kitokia panasaus turinio dainele. Po to ligonis užsimano prakalbą sakyti. Toji prakalba irgi būna patriotinio turinio: "Broliai, ar jūs matėte deganti tėvynės aukurą, tą aukurą, kuriame dega amžina ugnis, aukurą, kuri uždegė vaidilutes..." ir taip visą laiką ligonis sėka apie tėvynės aukurą, ant kurio jis yra pasiryžęs ir savo "griešną" kūną sudeginti su visomis epideminėmis bakterijoms. Žinoma, jeigu tos bakterijos taip lengvai leistųsi sudeginamos ar išgainiojamos. Jos, priešingai ligonio norams, ne tik nepasiduoda, bet dar labiau pradeda ligonį šokdinti. Nuo to šokdinimo ligonis gauna rankų nieš-tėjimą ir, norėdamas jas pasikasyti, pradeda daužyti indus, trankyti sienas ir grindis. Jis tai daro vis labiau ir energingiau. Po to ligonis apsira-mina ir eina į lauką prasivėdinti. Bet ir dabar bakterijos jo nepaleidžia. Jos dirgina jo kojas taip, kad ligonis lipdamas laiptais taip smarkiai į juos baladojasi ir trankosi, jog gali prikelsti net prieš šimta metų mirusių žmonių. Ligonis, žinoma, nėra kaltas, nes bakterijos jį tą daryti priverčia. Lygiai jis nekaltas, jei epideminių bakterijų tampomos jo alkūnės ir net pečiai isiriošina į prie koridoriaus esančius langus ir juos išdaužo. Tai nėra ligonio kalte, bet tų bakterijų, kurios nenorėdamos pasiduoti ligonio skilvyje esantiems aukštos temperatūros vaistams, daužosi, kartu versdamos tą patį daryti ir ju, apsėstąjį, ligonį. Tokie maž daug yra reiškiniai epidemijos, kuria pastarosiomis dienomis susirgo kai kurie mūsų stovyklos aukštesnieji žmonės. Ar jie nuo priimtų vaistų dozu pasveiks, ar labiau susirgs, pasakyti šiuo tarpu negalime. Reikalingas tolimesnis tos ligos stebėjimas, o to stebėjimo rezultatus pasistengsime iškelti į viesumą kituose šio laikraščio numeriuose.

Daktaras Brogelė.

===== P r a n e š i m a s S k a i t y t o j a m s . =====

Siame ir 4 Nr. mūsų laikraščio numeryje vengėme dėti "Karwendelio" pranešimus, nes jie netiko rimtoms šiuo dienu nuotaikoms. Sekančiame nr. duosime tikrai vertingos medžiagos, vaizduojančios "Karwendelio" veiklą.

"Benamio Dalia" leidžia Traunsteino Lietuvių Komitetą.

Portretai ir piešiniai dail. Marijono Petkūno ir V. Bucio.

=====